SOCKENBUDET

Lokal information och församlingsblad

För alla boende och besökare i Långaryd och Landeryd med omnejd

Nr: 36 mars - maj 2021

I det här numret av SOCKENBUDET:

Bygdeprofilen Sofie Johansson, s. 4
Bengt-Åkes gamla tidningsklipp berättar, s. 6
Älmeliden som jag minns det, s. 8
Så minns vi poststationen i Långaryd, s. 12
Person vi minns - Johan Larsson, s. 14
30 år sedan världens största släktmöte, s. 16

ANSVARIG UTGIVARE:
ANNA ROOS,
LÅNGARYD-LANDERYD
I SAMVERKAN
REDAKTION:
ANNA ROOS
BIRGITTA HOLMÉN
IRIS van der KRUIJSSEN-WITTE
JENS BØGGILD
MAGDALENA ÖHLANDER

LÄMNA GÄRNA TIPS TILL REDAKTIONEN, HELST VIA E-POST:
SOCKENBUDET@LANGARYD.NU
TELEFON:
BIRGITTA HOLMÉN
070 377 30 10
Foto omslag:
Anna Roos

KALENDARIUM

LÅNGARYD/LANDERYD MARS - MAJ 2021

8/3 kl. 18
Månadsmöte SPF i Nyarps Bygdegård. Mannekänguppvisning av Olles dotter och Klädhörnan.

8/3 kl. 18:30
Digitalt årsmöte för Nyarps Bygdegård.

ALLA är varmt välkomna. I år behöver vi köra ett digitalt årsmöte, så kontakta ordförande Bo Eriksson (0706106760, bo@remma.se) med uppgift om din mejladress, så får du en inbjudan. Det kommer gå att ringa in med telefon också.

12/4 kl. 18
Årsmöte SPF i Nyarps Bygdegård med underhållning.

14/4 kl. 17
Vägstädning, Välkommen med och gör vår bygd vårfin, samling vid stationen i Landeryd eller vid Budkarlssons i Långaryd

24/4 kl. 09
Vårstädning i Jansbergs hembygdspark. Välkommen med att göra fint inför sommarens aktiviteter. Om Coronan tillåter bjuder vi på fika och enkel lunch. Om inte så tag med eget.

30/4
Valborgsmässoafton – om restriktionerna tillåter så firar vi in våren tillsammans vid Nyarps bygdegård.

5/5 kl. 18
Vandring i Nissaryd. Samling hos Holméns. Medtag fika.
Arr: SPF

10/5 kl. 18
Vårfest med mat i Nyarps Bygdegård.
Arr: SPF

29/5 kl. 14
Lär känna din bygd. Vandring med guider i Södra Remma. Medtag fika.

Samarrangemang mellan Långaryds Hembygdsförening och LRF-avdelning.

9/6 kl. 18
Vandring i Eseryd. Pilar från Långaryds kyrka. Medtag fika.
Arr: SPF

Utifrån de restriktioner som råder under Coronapandemin har det varit svårt för föreningarna att planera för aktiviteter.

Håll utkik på anslagstavlorna och Långaryd – Världens släktbygds facebooksida för att ta del av nyheter kring aktiviteter som händer i bygden.

Glöm inte att ansöka hos Henoch Severin Johanssons donationsfond! Nästa ansökningstillfälle är senast 10 maj 2021

Blanketten hittar du på www.henoch.se och skickas ifylld till:

Stiftelsen
Henoch S Johanssons Donation
c/o Svenska Kyrkan
Hyltebruks pastorat, Box 4
314 21 Hyltebruk

Påskpromenad på Klockarevallen 2-5 april.

Välkomna att promenera in våren med familj o vänner i Långaryd. Slingan på Klockarevallen (ca 1,5 km) bjuder på kluriheter för både stora o små i påskhelgen.

Vuxna ska med hjälp av bokstäver som finns utsatta bilda en välkänd vår sång. Barnen (upp till 12 år) letar o räknar antal ägg o kycklingar utmed spåret. Ta med papper o penna.

Svaren med namn o telefonnummer lämnas i postlådan vid Klockarevallen.

Fina priser utlovas

/ Långaryds Samhällsförening

Stort tack till Kjell Runemyr för det lysande arbetet med samhällsgranen.

// Samhällsföreningen i Landeryd

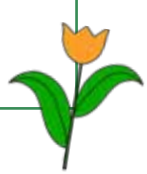

Motionsvinsten

Under perioden annandag påsk 5/4 - midsommarafton 25/6 har du möjlighet att vara med och tävla om fina vinster genom att köpa ett startkort till Motionsvinsten, en lott på vilken du skriver upp 10 tillfällen du rört på dig efter din egen förmåga under perioden.

Startkortet kostar 100 kr och säljs av Mia Gedda på Olanders Blommor i Hyltebruk eller bokas via Anna Roos, anna.roos@langaryd.nu, 070-6623552.

Lotteri!

Till förmån för ACT Svenska kyrkans fasteinsamling.
Under rubriken under samma himmel arbetar ACT med de mest utsatta människorna i världen. Lottpris 20:-

Försäljning pågår till 26 mars, men köp dina lotter redan idag! Fina vinster från lokala företag och privatpersoner.

Skicka namn, telefonnummer samt hur många lotter du vill ha till :
Pia Johansson 0763-145486,
Anna Roos 070-6623552 eller
Margareta Danielsson 070-5260541.

Swisha sedan betalningen till pastoratets swishnummer 1230244871 och märk betalningen ACT.

Tack för att du hjälper oss hjälpa!

LEDAREN

Nu går vi mot ljusare tider – på så många sätt

Text: Anna Roos Bild: Robin Nylén

För drygt ett år sedan svepte Coronapandemin in över världen och inget har blivit sig likt. Oro för nära, kära och sin egen hälsa har präglat livet för många av oss. Andra har fått oroa sig för arbete och inkomst eller sina livsverk. Föreningslivet har sats på paus och det sociala livet har skett på distans eller via telefoner, iPads och datorer. Elever i högstadiet och gymansiet har undervisats på distans och många tillbringar mycket arbetstid hemma. Många gånger har jag skickat tacksamhetens tankar till vår Fiberförening som i ett tidigt skede och på ett målmedvetet sätt såg till att vår bygd tidigt fick tillgång till bredband via fiber. Mycket information har överförts från och till hus och stugor. Otaliga är de digitala mötena som många av oss deltagit i.

Vaccinationsinsatserna mot Covid-19 är i full gång. De som bor på äldreboende, har hemtjänst eller LSS-insatser är vaccinerade. För de som är 70+ är vaccinationen i full gång. Samtidigt diskuteras om det är en tredje våg på väg. Måtte det komma mycket vaccin så att vi tillsammans kan motverka en ytterligare smittovåg. Vaccinet kommer med hopp om att få leva lite mer som tidigare, att kunna träffas och vara nära varandra på ett annat sätt.

Ljuset och varmare väder har nått vår bygd. Dagarna är längre, snön och isen börjar smälta, fåglarna kvittrar och sjunger sina serenader. Hästarna fäller sin vinterpäls. Snart tittar de modiga vårblommorna upp ur jorden. Våren är på intågande, dock finns risk för bakslag.

Jag är tacksam för den vita, ljusa vintern vi fått uppleva. Jag har lärt mig hantera mina skidor – i alla fall på plan mark, upptäckt glädjen i att vinterbada och fått uppleva bad i isvak, åkt pulka och skridskor igen. Tack fina vintern 2021 för allt nytt jag fick lära mig. Med dessa lärdomar i bagaget är jag nyfiken på vad våren har att erbjuda. En vår på hemmaplan med möjlighet till strövtåg i hembydgen.

Mando Diao börjar sin sång Strövtåg i Hembygden så här: Det är skimmer I molnen och glitter i sjön. Det är ljus över stränder och näs och omkring mig står den härliga skogen så grön bakom ängarnas gungande gräs. Och med sommar och skönhet och skogsvindsackord står min hembygd och hälsar mig glad, Var mig hälsad!

Jag hoppas på att få uppleva just

det denna våren. Att få vandra i Måråsbokskog, att få möta våren från hästryggen eller på en promenad med en vän eller någon jag inte känner så väl än. Att uppleva hur vinterbadet blir vårsimning och känna hur vattnet värmts för varje gång. Att hinna se vårlökarna besegra den kalla jorden, se fruktträden blomma och känna dess dofter, ta mig tid att ta in grenar som får gå i blom inomhus. Ta en kopp te med ut och låta vårsolen slicka mitt ansikte.

Detta året har lärt mig att uppskatta det som finns nära, som alltid finns tillgängligt och ofta är gratis – men som jag tidigare sprungit förbi. Att fånga dagen och fånga tillfället – ensam eller tillsammans med de som finns i min närhet.

Framför allt ser jag fram emot att få göra saker tillsammans igen. Snart. Snart är det möjligt.

Vårhälsning från Svenska kyrkan!

Eftersom vi i nuläget inte kan genomföra någon verksamhet eller fira offentliga gudstjänster har vi valt att inte ge ut vårt vanliga Senapskorn ihop med Sockenbudet den här gången. Istället kommer vi trycka ett eget enkelt blad där gudstjänsttider står så du vet dem ifall vi får möjlighet att samlas fler. Dessutom vill vi gärna uppmana till bön när du hör att klockorna ringer på söndagarna, då tjänstgörande personal firar ställföreträdande enkla gudstjänster.

Vi vill tipsa om att man via hemsidan o Facebook kan fira andakt med oss under vardagarna och att vi under helgen har en liten gudstjänst inspelad i någon av pastoratets kyrkor. Vi finns även tillgängliga för samtal. Flera av kyrkorna är öppna för egen andakt under dagtid och det finns alltid nån liten vandring/utställning och fram till 28/3 även en tipspromenad med både barn och vuxenfrågor.
Så fort vi kan öppna upp för gudstjänster och verksamhet kommer vi sprida det via mun till mun metoden samt i olika sociala medier och med affischer. Håll ut, håll avstånd och var rädda om dig!

Vårhälsningar
Personalen i Hyltebruks pastorat
Vår hemsida
svenskakyrkan.se/hyltebruk
Facebook.com/hyltebruk

BYGDEPROFILEN

Sofie Johansson

Text och bild: Iris Witte

Sofie intervjuar jag per telefon. Som de flesta av oss har Sofie vant sig vid telefonmöten för hon har jobbat hemifrån sen i mars. Vid tiden för intervjun jobbade hon en dag i veckan på kontoret för att det är viktigt att träffa andra på arbetsplatsen då och då. Vi pratar såklart om hur pandemin har påverkat Sofies liv. Den har medfört nackdelar, som att hon inte träffar föräldrar och svärföräldrar inte alls lika mycket längre fast de bor nära. I våras blev Sofies familj förskonad från mycket vabbande men nu på hösten har de fått ta sin del. Det gör dessutom skillnad att vara hemma med två fullt friska barn som bara har lite snuva. Men pandemin har även fört med sig den fördelen att Sofie kan spendera mer tid med familjen. Hon sparar ju tid för att hon inte behöver åka till jobbet i Anderstorp lika ofta, hon hinner nu till exempel skjutsa barnen till aktiviteter.

Bygdeprofilen Sofie Johansson

Uppväxt

Sofie är född och uppväxt i Landeryd. Med föräldrar Lars och Christina och lillebror Linus som är tre år yngre har hon bott på lite olika ställen i Landeryd, längst på Kvarnvägen där föräldrarna bor än. Efter lågstadiet i Landeryd, mellanstadiet i Långaryd och högstadiet i Hylte åkte Sofie tåg och buss från föräldrahemmet till Kattegattgymnasiet i Halmstad där hon gick naturvetenskapliga linjen. Efter studenten 2005 ville hon inte börja plugga direkt men först lista ut vad hon ville bli i livet och testa yrkeslivet. Hon jobbade på Ica i Hylte och sedan på Purus i Landeryd där hon bland annat tvättade rent det som slipats och limmade diskbänkar. Under gymnasietiden bestämde hon sig för att läkarhållet ändå inte var det hon ville gå, vilket tidigare varit målet. Nu testade hon istället företagsekonomi och affärsjuridik på komvux. Det gillade Sofie så hon började plugga ekonomi.

Kärleken

Det fick bli på Högskolan i Jönköping för på Purus hade hon lärt känna en mycket intressant kollega vid namn Fredrik. Han bodde i Landeryd och de blev snabbt ett par och träffades på helgerna. Sofie åkte till Fredrik som bodde i sin farfars gård på Västerås utanför Landeryd eller han till Sofie som bodde i en studentlägenhet. Fredrik är också från Landeryd men för att han är tio år äldre hade de aldrig umgåtts tidigare. När Sofie nästan hade pluggat klart blev hon sambo med Fredrik på Västerås. Huset var lagom för två personer. Sofie fick snart jobb som ekonomiassistent på Norma Sweden i Anderstorp som tillverkar slangklämmor. Då började de söka efter ett större hus. Fredrik hade långt tidigare nämnt för Per Dahlström att om han tänkte sälja sitt hus någon gång, var Fredrik intresserad. Det passade så väl att det var nu när de tittade på hus att Per hörde av sig och sa att nu är det dags. Sofie och Fredrik nappade och flyttade till Norrhaga på Skolvägen för sex år sedan. Dotter Lykke föddes senare det året. Nu har de hunnit renovera övervåningen också så sonen Lowe också har ett sovrum. Sofie jobbar kvar vid samma företag. Hon har bytt arbetsuppgift några gånger, det har varit utvecklande och har tagit henne framåt. Fredrik jobbar numera som kvalitetschef på Bendex i Hyltebruk.

Föreningsliv

Sofie kommer från en familj som har varit engagerad i föreningslivet. Mycket har kretsat kring Landeryds GOIF. Sofie började spelade fotboll

Fortsätter på nästa sida.

Namn: Sofie Johansson
Ålder: 34
Familj: sambo Fredrik, barn Lykke 6 år, Lowe 3 år
Husdjur: nej
Utbildning: civilekonomexamen inriktning företagsekonomi
Yrke: controller
Intressen: familjen, spela padel i Hylte, träffa vänner när man hinner
Bor: villa på Skolvägen i Landeryd
Aktiviteter i bygden: Sofie är medlem i idrottsföreningen. Sofie tog en paus från det aktiva arbetet för föreningen för att alla närbesläktade är aktiva och då fanns det aldrig barnvakt.

Fortsättning från föregående sida
i Landeryd, senare fick tjejlaget slås ihop med andra lag i närheten så att spelarna skulle räcka. Hon bemannade även kiosken på Linnehov under lång tid när herrlaget spelade och sålde läsk och godis. Sofie har varit delaktig i organisationen av många aktiviteter som Landeryds GOIF anordnar i Landeryd så som ankracet, tomtesmyg, tipspromenader på våren och tågdagarna. Fredrik är nu ordförande för Landeryds GOIF och kommer också från en föreningsaktiv familj, även de GOIF:are. Han håller även i fotbollsskolan, ett initiativ för att ge barn mellan fem och tio år möjligheten att testa fotboll i Landeryd. Det är viktigt för Sofie att vara aktiv i föreningslivet i Landeryd för att behålla den gemenskapen som finns. Hon tycker det är mycket trevligt att träffa alla man känner och lära känna alla som bor här. Det är det som är attraktivt med att bo på landet. Utifrån den tanken är det även solklart varför Sofie och Fredrik hade hand om cykelfesten i Landeryd under några år i rad.

Sofie tycker att det utöver föreningsaktiviteter finns många bra aktiviteter för barn från kommunen och kyrkan. Dotter Lykke har nu börjat delta och det är tacksamt. När hon själv var tonåring var det jobbigt att behöva skjuts till allting och storstaden lockade. Men när hon hade bott i Jönköping ett tag var det ändå kärleken för landsbygden (och för att kärleken bodde i Landeryd) som vann.

Nyinflyttade i Långaryd Världens släktbygd

Text: Tina Tolevska / Magdalena Öhlander Bilder: Privat

Namn:

Roni Tolevski, Helsingborg, 50 år, maskinoperatör

Peter Dimeski, Torup, 41 år, maskintekniker

Det är Roni till vänster och Peter till höger framför Solhem i Långaryd.

Roni från Helsingborg och Peter från Torup är två händiga killar med olika erfarenheter. De har länge velat starta ett projekt tillsammans och tillfället kom när Solhem i Långaryd blev till försäljning.

Huset hittades av Ronis fru, Tina Tolevska som är uppvuxen i Halmstad. - Jag har hört dem prata i så många år att de vill gör något ihop, berättar Tina. Så när de en kväll satt hos Peter och pratade så gick Tina in på Blocket och letade stugor. Hon hittade detta hus i ett område som hette Långaryd och inte långt ifrån Torup. Visningen skulle vara dagen efter. Ingen av dem trodde att vi skulle vara det vinnande budet, så på måndagen blev det lite chockartad glädje. Lite slump att det blev just Långaryd och att det fanns en visning dagen efter.

Troligtvis blir det ett sommarboende för oss då vi har vuxna barn som också gärna vill vistas där. Och det ser vi framemot.

Utmaningen är att försöka bevara så mycket som möjligt från huset, dvs reparera eller byta ut, men då att hitta liknande från det då huset byggdes dvs 30-talet. Fönster slipas, kittas om och delar byts ut. Båda är händiga och tycker det är roligt men medvetna att detta kommer ta tid då det mesta utförs på helger. De har kommit långt med det yttre såsom tak och fasad. Nu är det invändigt som det jobbas på.

Tina och Peters sambo, Keti, har båda bott i Halmstad så området där omkring är de bekanta med.

- Vi kommer nog mer in i bilden när det kommer till inredning och trädgård här i Långaryd, säger Tina.

Tina tycker inte det är helt fel att grannarna vet lite om vilka som äger huset. - De får gärna komma och presentera sig när de går förbi och en del har faktiskt redan gjort det.

Kan tänka mig att det funderas, bodde tidigare i en liten by och det var samma där.

Bengt-Åkes gamla tidningsklipp berättar

Text: Bengt-Åke Andersson Bilder från Hallandsposten och Värnamo Nyheter

Värnamo Nyheter hade den 23/2 1971 ett reportage om företag i Hyltebygden med uppgifter om startår, antal anställda, tillverkning, ägare, omsättning, största kund, m.m. Vissa företag har lagts ner eller köpts upp, många har utvecklats och är fortfarande goda arbetsgivare för många i Landeryd –, Långarydsbygden. Omsättningen i kronor var som ni ser helt andra summor för 50 år sedan. Uppgifterna är vad som skrevs i V-N. och kan som i alla tidningar innehålla felaktigheter.

Chefen själv är designer vid Jowa Konfektion i Landeryd

Direktör Karl-Elis Josefsson ser det som en fördel att ingående kunna följa varje moment i produktionen vid sitt företag. Vid läggningsmaskinen arbetar fru Stina-Greta Ekstrand.

Wästbo Plåt & Smide utvidgar den gamla kvarnen blir kontor

Verkställande direktören vid Wästbo Plåt & Smide AB Erik Gustavsson (t.h.) diskuterar en detalj i tillverkningen med en av de anställda som varit med sedan starten, Torkel Nilsen.

LANDERYD					
Företag	**Startår**	**Ägare**	**Antal anställda**	**Tillverkning**	**Omsättning**
JOWA KONFEKTION	1946	Karl-Elis Josefsson	40 fast anställda och 15 hemsömmerskor	Damkonfektion, specialitet blusar och tunikor	2 500 000 kr
ARNES TRYCKERI	1965	Arne Johansson	6	Tryckning av blanketter m.m.	300 000 kr
LANDERYDS MEKANISKA VERKSTAD AB	1952	Erling Ivarsson och Ivar Johanssson	5	Metallprodukter, specialitet skruv och bult	(omsättning saknas)
AB NIKRO	1961	Bröderna Edstrand AB Malmö, Platschef Olof Larsson	20	Butiksfasader – skyltfönster	3 100 000 kr
WÄSTBO PLÅT & SMIDE AB	1961	Erik Gustavsson, Kjell Claesson och Karl-Oskar Wikholm	35	Rostfria produkter, specialite diskbänkar och storkök	3 000 000 kr

Snickare blir utan hammare vid Sörgårds Träindustri AB

Bröderna Sune (f.v.) och Karl-Erik Karlsson i förgrunden tillsammans med sina anställda. Fr.v. Åke Jakobsson, Nils-Åke Wisell, Helge Andersson, Everi Johansson och Thure Borg.

Djupt inne i den småländska skogen och med postadress Långaryd, ligger Sörgårds Träindustri AB. Men den något avlägsna placeringen till trots, har bröderna Sune,Karl-Erik och Olle Karlsson här byggt upp en modern industri med tillverkning av dörrar och garageportar som specialité.

Sörgård heter företaget efter fädernegården, som ligger ett stenkast från fabriksfastigheten.

— Vi startade för elva år sedan, Erik Karlsson, vilka båda är verksamma i produktionen. Från början hade vi ett bredare sortiment i tillverkningen, men ur lönsamhetssynpunkt har vi nu specialiserat oss på dörrar och garageportar. Vi levererar mycket till kommunala förvaltningsbyggnader, skolor, sjukhus, ålderdomshem o.s.v. Större delen av vår produktion av garageportar går till villaleverantörerna.

— Vi har försökt rationalisera så långt det går, fortsätter bröderna kunna på marknaden om man inte har en långt driven rationalisering och modern maskinpark. Den gamla traditionella hammaren har vi bytt ut mot moderna spårpistoler som drivs med tryckluft. Vi har också skaffat en del andra nya maskiner, bland annat lusthyvlar.

Snickarevrkets gamla symbol, hammaren, håller således på att försvinna. Men de sex anställda snickarna vid Sörgårds Träindustri är inte direkt ledsna för det.

VD och ordförande sida vid sida har smutsigaste jobbet i Västbo

Styrelseordföranden och verkställande direktören Sten-Åke Gustavsson och Pauli Jeulonen arbetar vid takpannemaskinen. Västbos smutsigaste jobb, säger de båda.

Ess Kå Metallindustri AB

i Långaryd har fått sitt namn från verkställande direktören Stig Karlssons initialer dades 1958 och året efter kom produktionen i gång. Första artikeln var elklammer, fort företaget sådana till ett antal av 16 miljoner per år!

LÅNGARYD					
Företag	**Startår**	**Ägare**	**Antal anställda**	**Tillverkning**	**Omsättning**
ESSKÅ	1958	Stig Karlsson	30	Artiklar i rostfritt	2 700 000 kr
LÅNGARYDS SMIDESVERKSTAD	1953	Olof Nilsson	2	Legoarbeten	200 000 kr
SOLTUNS BILDEMONTERING	1962	Sverre Soltun	1 + ägarens tre söner	Bilreparationer	140 000 kr
CENY CEMENTVARUFABRIK	1969	Sten-Åke Gustavsson, Pauli Jeulonen, Henry Karlsson, Leif Karlsson och Arne Bengtsson	3	Tegelpannor – Gångplattor	3.000 Takpannor / dag
SÖRGÅRDS TRÄINDUSTRI AB	1958	Bröderna Karl-Erik, Sune och Olle Karlsson	8	Ytterdörrar och portar	400 000 – 500 000 kr
SJÖBERGS BYGGNADSFIRMA	1930-talet	John Sjöberg	19		2 000 000 kr
FÄRGÅNS TRÄ - & MEK.VERKSTAD	1946	Allan Berglund	6	Stegar i trä och metall, takstolar av stålprofil, matt – och piskställningar	400 000 kr

Älmeliden som jag minns det

Text: Eva Myhrberg Bilder: Ur familjealbumet

Älmeliden är en vackert belägen by i södra Långaryd. Den var på 30- och 40-talen, då jag växte upp där, en levande by. Markerna brukades, kor betade på ängarna, hästar arbetade framför plogar, hölass och skogstransporter och tupparna gol.

Mitt i byn låg en lanthandel, där allt det nödvändiga kunde inhandlas hos Sigfrid Svensson och senare hos hans son Nils-Erik Sunnhagen, som så småningom också drev taxirörelse. Affären var även postterminal samt inte minst en samlingspunkt, där –man kunde utbyta nyheter med folk från grannbyarna. De närmsta byarna var, och är, Bästås, Åker, Sjögård, Olshult och Gassbo.

Skolhuset

Förutom handelsbod fanns i Älmeliden en skola. Småskola och folkskola hette på den tiden, det som nu heter låg-och mellanstadium. Min pappa, Valentin Johansson, var folkskollärare där och undervisade i klasserna 3-6. Vi bodde i skolhuset, ett stort, rött hus, som innehöll två skolsalar, slöjdsal, två ”avklädningsrum” samt lärarbostaden. I vedbodslängan låg utedasset med flera ”platser” bredvid varandra.

I avklädningsrummen hängde barnen sina ytterkläder. Skorna tog man inte av sig. Man placerade sina mjölkflaskor och smörgåspaket i små fack under de låga bänkarna runt väggarna.

Skoldelen av huset omgavs av två skolgårdar. Framför bostadsdelen fanns en öppen plats med rabatter och flaggstång.

På rasterna

Vintrarna var snörika på 30-och 40-talen. På rasterna skyndade vi oss ut. Fort på med skidorna. Alla åkte ju skidor till skolan på vintern. Vi hann med ett par snabba åk i Kälabacken utanför skoltomten och kom tillbaka in med röda kinder och snö runt vaderna.

Husen och skolgårdarna var omgivna av vacker skog, mest bok och björk. Längst ut i ett hörn av tomten växte en stor bok, ett bra klätterträd. Därifrån hade man fin utsikt ner över byn.

Skolfoto från slutet av 20-talet

Elever och lärare

Enligt en in-och utskrivningsbok från pappas tid som lärare i Älmelidens skola gick det på 20-talet 30-40 elever i folkskolan. På ett skolkort från slutet av 20-talet ser man 54 elever. Det är då både små- och folkskolebarnen, pappa samt småskollärarinnan Gerda Bengtsson. Ett annat kort, troligen från 1930 visar småskolebarnen samt min mamma, Edla, som då hade kommit till Älmeliden efter att Gerda Bengtsson gått i pension. Efterhand som landsbygdsflykten tilltog på 50-60-talen sjönk antalet elever, och året efter att pappa pensionerats 1958 lades skolan ner. Där var då ett tiotal elever. Småskolan hade lagts ner tidigare. Mina föräldrar flyttade några år senare till Hylte där mamma var lärare.

Fritidsbostad

Älmelidens skola ägs sedan 1983 gemensamt av ett antal danska familjer, som håller huset i gott skick och utnyttjar det mycket.

Min bror Lars och jag blev tillsammans med bybor 2003 inbjudna till deras 20-årsjubileum som ägare av skolan, då vi ombads att berätta om vår uppväxttid i Älmelidens skola.

Bygemenskap

Av mina föräldrars gästbok under ca 35 år i Älmeliden framgår att bygemenskapen, inklusive grannbyarna, var mycket god. Kaffekalasen var många och ibland stora. Mamma tog ofta bilder vid sådana tillfällen. Det är underbart att på de grå-svart-vita fotografierna se min barndoms kära ”tanter”, stickande, virkande och med andra handarbeten runt kaffeborden. Jag minns dem alla, men med vem kan jag dela de minnena? Kanske med någon som läser detta.

Ut i livet

Efter sjätte klass i Älmelidens skola kunde man fortsätta i Hylte Samre-

Skolfoto från c:a 1930 med artikelförfattarens mamma Edla på bilden

Fortsätter på nästa sida.

Fortsättning från föregående sida

alskola, vilket jag gjorde. Det innebar slutet på mitt permanenta boende i Älmeliden eftersom jag, efter det första läsårets cyklande till och från skolan, 10 km, i ur och skur sedan bodde inackorderad i Hylte. Man gick i skolan halva lördagen så jag cyklade naturligtvis hem över helgen.

Sommarloven tillbringade vi i regel på Tjörn, där mammas ena syster bodde och drev bageri.

Efter realskoletiden gick min livsväg vidare till läroverket i Halmstad. Så länge mina föräldrar bodde kvar i Älmeliden återkom jag ofta, så småningom med familj. Julen skulle självklart firas där. Jag är glad att mina barn har upplevt Älmeliden och har fina minnen därifrån.

Många fina minnen

Jag återvänder ibland till Älmeliden när liljekonvaljerna blommar under bokarna. Jag går runt skolhuset, går bort till platsen för den stora boken, till kantarellplatsen framför köksfönstret och till den fantastiska stenmuren. Om någon av de danska ägarna är där har jag ibland blivit inbjuden i huset för att se och minnas.

Jag ser med tacksamhet och värme tillbaka på min barndom och uppväxt i den lilla småländska byn Älmeliden.

Detta skolkort är taget 1958 i samband med folkskoleläraren Valentin Johanssons pensionering och avtackning . Oscar Thorsson var skolstyrelsens ordförande och avtackade Valentin. Lägg märke till på kortet Valentins medalj runt halsen i blågult band. Eleverna på bilden är Britt-Marie Svensson, Lars-Olof Andersson, Jan Robertsson, Ingrid Baungardts, Bo Andersson, Astrid Baungardts, Ingerun Svensson, folkskoleläraren Valentin Johanssson, Ingrid Jakobsson, Kurt Karlsson, Elsy Pettersson, Björn Holmén, Leif Karlsson, Åke Jakobsson och Kjell-Ingvar Andersson. Småskolan var nerlagd några år tidigare. Folkskolan lades ner 1959. Skolåret 1958-1959 var Astrid Bengtsson Kalvhult den sista läraren i skolan.

Våren i klass ett, del 1

Text: Iris van der Kruijssen - Witte

Snön glittrar i solljuset utanför klassrummet fönster. Inne sitter klass ett och delar tankar kring våren. De nio eleverna i klassen har lärt sig skriva under ett halvår ungefär. Det tränas bokstäver och de skriver ord i sina arbetsböcker. Nu ska de skriva en text till Sockenbudet. En stolt lärare presenterar texterna här för er. Nu när jag läser texterna igen inser jag att de är vårdikter. Varsågoda:

På våren blir det varmare.
På våren blir löven gröna.
På våren fins maskros.
På våren fins påsk.
På våren blir buskar gröna.

// Diana

Våren
Påsk Karen komer på påsken.
På våren komer påskliljorna.
Man släper ut djuren.
Påsken komer.
Solen lyser mer.
Träden blir grönt.
Solen värmer bort snön.
Fåglarna får ungarna.
Fåglarna kommer tillbaka.
Några blommor växer upp.
Djuren vaknar.
På våren blir det varmare.

// Emilia

På våren blir det varmare.
På våren blir löven gröna.
På våren kommer blommor.
På våren kommer fåglarna tillbaka.

// Milo

Våren
Fåglar lägger egg.
På våren kommer smörblommor.
På våren blir det varmare.
Man släpper ut djuren i hagen.
Snön smälter på våren.

// Hugo

Älmeliden som jag minns det

Text: Bengt-Åke Andersson Bilder: Ur familjealbumet

Detta skolkort är tagit för 70 år sedan i Älmelidens folkskola klasserna tre till sju. Foto Leif Wiren Holsbybrunn. Nedre raden från vänster: Inga-Lill Andersson, Kerstin Pettersson, Jan-Åke Andersson, Bernt Sandén, Bengt-Åke Andersson, Sven-Olof Jakobsson, Rolf Göransson, Gert Holmén, Sune Dahlberg. Övre raden från vänster : Ing-Britt Holmén, Anita Holmén, Birgit Nelsson, Ingrid Pettersson, Arnold Jonsson, Folke Larsson, Gösta Ekman, Allan Jakobsson, Pauli Jeulonen, Uno Andersson och läraren Valentin Johansson.

År 1948 började jag skolan , eftersom jag var född och bodde i Olshult blev det Älmelidens skola för mej. Klass 1 – 2 kallade vi för ”småskolan” och där hade vi Ester Erlandsson som lärarinna. Hon var född 1891 i Trottagård Landeryd, och bodde i ett eget hus bara 200 m från Älmelidens skola. Det huset äger idag Karl-Erik Hallberg. Småskolelärarinnan Ester Erlandsson var alltså 57 år när jag började i skolan. Hon var känd som en bestämd kvinna som var van att få sin vilja igenom, hon var ogift och hade inga barn. Jag minns henne som en duktig lärarinna, ordning och reda och fokskolans barn klass 3 – 7 fick inte göra som de ville mot henne.

Uppdelad skolgård

Skolan hade utedass, man lekte eller spelade inte fotboll tillsammans, skolgården var uppdelad så att varje grupp hade varsin sida om skolbyggnaden. Sparkade folkskolans barn över fotbollen på den andra sidan fick de gå in till fröken Erlandsson och be om lov för att hämta bollen. Skolan hade ett klassrum med egen ingång för klass 1- 2 och ett rum där vi fick hänga vår kläder och skolväskor. Klass 3 – 7 hade ett klassrum med egen ingång och ett lite större rum där de fick ha sina kläder och skolväskor. När vi efter två år fick lagad skolmat från Nyby skola blev detta rum vår matsal. De första två åren fick vi ha med egna smörgåsar och mjölk eller saft att dricka när vi skulle ha matrast. När fröken Erlandsson blev omkring 50 år tog hon körkort, köpte egen bil och byggde garage i sin trädgård. Hon dog 1965, 74 år gammal och är begravd på Långaryds gamla kyrkogård.

Matservering i skolan

När vi fick mat till Älmelidens skola, jag tror det var 1950, var den lagad i Nyby skola. Det hade köpts in rostfria containrar att transportera den i. Karl Lindholm på Nyby körde den i sin skåpbil till Älmeliden, därefter körde han till Yttersjöholms skola med matcontainrar till de skolbarnen. Där väntade Lindholm tills de hade ätit färdigt, tog med sej de tomma kärlen, åkte till Älmeliden och lastade in de containrarna och tillbaka till Nyby och inlämning för diskning och åter användning nästa skoldag.

Minnen från förr

Många har säkert sparat vissa saker från sin tid i skolan. Jag tycker det är viktigt med minnen som man kan visa barn, barnbarn eller gamla skolkamrater. Från höstterminen 1953 då jag var 12 år har jag sparat ett skrivblock där jag har skrivit ner, datum, veckodag och vad vi fick för mat i Älmelidens skola. På den tiden gick man i skolan även halva lördagen. Då var det lite enklare mat som fruktsoppa, kräm och mjölk, mannagrynspudding. Vissa dagar när det inte var någon mat för vi vara lediga, står det Lovdag och skurdag när hela skolan skulle skuras av vaktmästarna.

Matsedeln 1953 måndag 21– lördag 26 sept: Makaroner och falukorv, Potatis och köttfärs, Pannkaka och sylt, Kålsoppa och köttbullar, Potatis och kalops, Blandad fruktsoppa. Måndagen 28 sept – lördag 3 okt: Skurlov, Potatis och kokkorv, Potatis och prinskorv, Ärtsoppa, Potatis leverbiff och sylt, Russinsoppa.

Klass 3 – 7 gick jag i Älmelidens folkskola och hade Valentin Johansson som lärare alla åren. Han började bli till åren och hade lite svårt med hörseln men han var snäll och gjorde sitt bästa för att vi skulle lära oss så mycket som möjligt. Slöjd var ett nytt ämne när vi kom till folkskolan. Flickorna hade syslöjd och pojkarna hade träslöjd. På andra våningen i skolan fanns det en slöjdsal med hyvelbänkar, alla sorters handverktyg, spik, skruv, sandpapper, lim och olika sorters träbitar. Det fanns alltså inga eldrivna maskiner. Slöjdlärare var en äldre man som hette Axel Andersson och bodde på Korpabo som låg ca 5 km från skolan. Han hade ingen bil utan kom alltid på cykel. Många kommer säkert ihåg det man tillverkade i slöjden, skärbräder, ljusstakar, runda stafettpinnar, äggställ, trädjur, klädhängare, m.m. Många har säkert slängt det mesta men jag som har sparat på mycket har lämnat många av mina slöjdsaker till hembygsdsföreningen. De finns i museet ”Tiondeboden” som ligger i prästgården vid Långaryds kyrka.

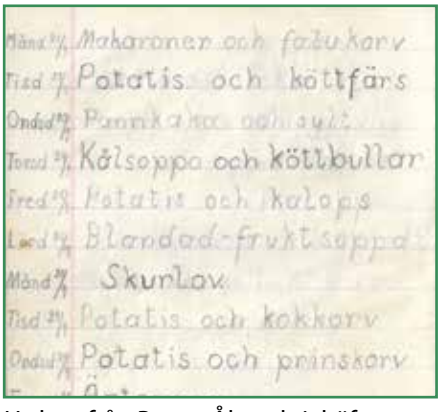

Utdrag från Bengt-Åkes skrivhäfte

Några minnen så här i Corona - tider

Text: Anna-Greta Paulin

Corona-pandemin har överskuggat våra liv i snart ett år och verkar fortsätta ännu ett tag att styra var våra gränser går.

Scharlakansfeber

När jag tänker tillbaka på min egen skoltid, minns jag sjukdomar, som var ett hot då. Jag började skolan på hösten 1950. En bit inpå terminen började scharlakansfeber härja. Den grasserade över hela landet. I mitt minne finns speciellt tre fall. Den första i vår klass att bli sjuk var Birgitta, som bodde i Höljeryd. Fall nummer två blev Birgitta på Svenstorp. Man var mycket orolig, att man skulle drabbas, för blev man sjuk, isolerades man på epidemisjukhus. Tredje fallet var Birgitta, vår lärarinna Agda Larssons dotter.

Jag minns speciellt, hur tacksam jag var att jag inte hette Birgitta, för jag tröstade mig med, att flickor med det namnet var mer utsatta. Denna tanke besannades ännu mer, när jag började i realskolan i Hyltebruk och fick en kamrat, som heter Birgitta. En dag berättade hon för mig, att hon hade haft scharlakansfeber och legat på epidemisjukhus. I de hem, som var drabbade fick man sanera noga, för att hejda smittan.

Epidemisjukhus

Min man, Roland, var en av de drabbade. Han fick ligga på epidemisjukhus i Lindesberg och har minnen därifrån. Resan till lasarettet skedde med en Volvo droska. Roland fick sitta längst bak i bilen invirad i ett vitt lakan. Detta skulle förhindra smittan att sprida sig i bilen. Tiden på lasarettet minns han av olika orsaker. Under tiden han var där, dog kung Gustav V. Sjuksystrarna var mycket ledsna och grät för att kungen var död. Men ett hemskare minne var, att en lite äldre flicka, som också var sjuk, berättade hemska spökhistorier, så att de yngre barnen var livrädda. Han berättar också att de fick sprutor. Den här tiden var i penicillinets barndom.

Polio

I mitten av 50-talet kom ett utbrott av polio, eller barnförlamning, som man sa då. Vår lärare berättade en dag, att en pojke i Elmeliden, som hette Evald hade blivit sjuk. Vi fick råd, hur vi skulle akta oss, och man skulle inte ta i löv, som låg på marken. Jag minns Evald ännu. Han blev illa drabbad och hans ben blev förlamade. Han fick gå i skola i Jönköping. På den här tiden gick det en bil från Hyltebruk till Jönköping, som hämtade tidningar. Evald kunde åka med den bilen, när han skulle åka hem och hälsa på. Vid några tillfällen såg jag, när Sunnhagen i Elmeliden kom med Evald i sin taxibil till korset i Nyby och bar honom och satte honom i ”tidningsbilen”. Man var inte oberörd, när man såg en pojke i sin egen ålder, som inte kunde gå. Evald hade drabbats så hårt, att han dog, när han var 15 år.

Flygfoto över Nyby från 1964.

Allmän vaccinering

1957 blev en vändpunkt vad gäller polio. Då började allmän vaccinering. Man såg i tidningar, att en av de första att vaccineras var vår nuvarande kung. En markering att man kunde lita på vaccinet. När det var dags för sprutan, gick jag i realskolan. Doktor Thulin kom till skolan en dag, och vi skulle bli besprutade. När vår klass stod i tur, kom någon och skulle hämta oss. Vi hade emellertid ett prov, och vår lärare meddelade att vi inte fick lämna klassrummet. Rätt som det var knackade det på dörren, och doktor Thulin och syster Birgit kom in med en hel del grejer. Sprutorna var inte lika enkla då som nu. Sedan gick doktorn rad för rad och gav oss sprutan. Jag kan konstatera, att det inte var roligt att sitta och vänta på sin tur. Hur det gick på provet hör till det förgångna.

-Tack vare poliovaccinet har många människor besparats mycket lidande och sjukdomen har försvunnit. Vi får hoppas att det vaccinet, vi nu står inför att få, ska hjälpa oss ur den situation vi så länge har befunnit oss i.

Bästa medlemmar i Långaryds Hembygdsförening!

Ett Friskt Nytt År önskar vi er alla. Vi hoppas att vi kan ses vid våra aktiviteter i vår. Håll koll på vår hemsida www.hembygd.se/langaryd När vi kan hålla årsmöte, troligen tidigast i juni, kommer ni att få inbjudan i god tid.

Vill ni få inbjudan, årets program och inbetalningskort via mejl istället kan ni skicka er e-postadress till: langarydshbf@gmail.com

Så minns vi poststationen i Långaryd

Text: Magdalena Öhlander Bilder: Ur fotoalbumet

Under pandemin har det väckts många minnen till liv, som när jag suttit och pratat med Greta på postens dotter Birgit Carlström som bor i Göteborg sedan drygt 45 år tillbaka. Samtalen har innehållit många berättelser från poststationen både rumsrena och söta men också sådana som jag inte får säga och absolut inte skriva ner.

Irene Ericsson framför poststationen

Poststationen

Österliden byggdes 1934 och då bodde Elin Wickbom där. 21 år senare flyttade Irene Eriksson till Österliden med sin dotter, Ingegärd numera boende i Unnaryd, och drev poststation.

1953 kom målaren Marcus Carlström med sin fru Margareta från Kållerstad att bosätta sig där med sina barn Ingrid, Birgit, Karl-Erik och Elisabeth som föddes 1960.

Utveckling

Tänk vad utvecklingen har gått framåt. På den tiden hämtade ett 20 tal hushåll sin post inne på poststationen, främst de som bodde nära intill. Jag minns att vi hade en egen brevbärare berättar jag för Birgit. – Ja, det var Gösta Linder i Skattegård, han gick ändå förbi erat. - Och så läste han er tidning innan han levererade den. Under tiden jag och Birgit pratar är det inte en tyst sekund mellan oss och skratten är talrikt förekommande.

Gösta Linder i Skattegård

Socialt

Poststationen var som en knutpunkt i byn, en samlingspunkt där människor möttes, pratade och fick ”spörja” (höra) dagens nyheter. Ungefär som Facebook är idag men i verkliga livet. Det slår mig hur bra det hade varit att ha en sådan knutpunkt idag, där de som behöver träffa lite folk kunde gå och få lite social samvaro.

Min mamma Gullbritt minns när hon flyttat till Långaryd och vid ett av sina första besök trampade ordentligt i klaveret. När hon till sin förvåning kom in på posten och fann en liten flicka uppflugen på disken, sittandes med benen i kors jämte Greta. Frågade hon Greta om hon hade en prao idag. Svaret kom omedelbums från flickan och lika slagkraftigt som Greta hade sagt, - Att hon minsann inte var någon prao utan dotter i huset. Arg som ett bi for hon iväg och min mamma skämdes. Lisa bor idag i Väröbacka med sin familj.

Leverans samma dag

Postgången var så snabb och pålitlig på den tiden att man kunde skicka meddelande ”att jag kommer ikväll”. Säkert var det många kärleksbrev som passerade posten och ett av dem har jag läst som kom från Fängsjö erkänner Magdalena.

Posten utanför byn delades ut genom de två lantbrevbärarna, Långaryd – Boarp och Långaryd – Bästås, 5 respektive 6 mil långa. Cirka 230 hushåll fick besök av antingen Bror Linder eller Gunnar ”Post” Svensson som kunde hjälpa till med service som frimärken, kontanter, betalningar mm. Sedermera hette en av lantbrevbärarna Lars-Eric Bäckman.

Greta beställde kontanter som kom i förseglade – lackade påsar så kallad värdepost, mins Birgit.

Greta tillhandahöll också terminskort till Långaryds föreläsnings förening. Föreläsningar som hölls på NTO på söndag kvällar var uppskattade och bidrog säkerligen till dåtidens allmänbildning, säger Birgit. Särskilt minns hon föreläsningen om en indisk buddist munk som berättade om sin religion. Och en kvinna som spelade på det finska instrumentet Kantele (ett slags stränginstrument).

Folke Larsson i Olshult, pratade jag med inför denna artikel, och han minns också föreläsningarna i NTO-Gården. Sten Bergman var en upptäcktsresande som berättade om sina resor och det visades film också.

Hållplats för bussen till Hylte utanför dörren

Birgit berättar när hon åkte med konsumbussen in till Hylte och en äldre dam åkte med som gruvades sig för att besöka banken. Birgit märkte att hon var nervös och undrade vad det var. – Jo, jag är så nervös för man ska trycka på en knapp inne på banken för att få en nummerlapp. Birgit som visste hur det funkade lovade att hjälpa till med den saken.

Knackningar

Birgit minns också sin mamma, Margareta, som i folkmun kallades Greta. Att hon hade olika knackningar för sig, det mesta var för att vi barn skulle vara tysta och inte busa så det hördes. Men en gång var det en spe-

ciell knackning. Det var när postmästaren kom på oannonserat besök. Då blev det bråttom att snygga till i köket minns Birgit, hon plockade blommor och bad sin syster att cykla ner till Gunda på Lundbergs Café och köpa kaffebröd. Systern hade annat för sig så Birgit fick ta ”cykelen” (så sa man om cykeln) själv och lagom till Greta öppnade dörren till köket och sa varsågod så stod allt klart och det var dukat och fint.

Sista dagen

Poststationen i Långaryd hann att fylla 100 år innan den lades ner, men enligt en tidningsartikel firades det inte nämnvärt. Greta drev posten i 31 år i Långaryd och sammanlagt var hon i postens tjänst i 36 år med start i Kållerstad.

Sista dagen var det många som ville få kort och brev stämplade med den sista stämpeln. Greta fick hålla öppet en halv timme extra för att alla skulle kunna få ett minne från sista dagen. Dagen avslutades med avtackning och kaffekalas för vänner.

Historik

Den allra första poststationen i Långaryd öppnades den 1 mars 1868.

Greta i samband med poststationens sista dag innan nedläggningen.

Den var förlagd i Nyby och existerade fram till den 15 september 1877. I samband med att den förenade post- och järnvägsstationen i Landeryd öppnade drogs posten i Nyby in. Den 1 mars 1881 fick man tillbaka posten i Långaryd och den första poststationsföreståndaren blev klockaren J A Forsen i Klockaregården fram till 1915. Han ersattes av korpralen Anders Johan Rosenqvist som avled 1925. Sedan tillträdde Elin Wickbom och hon tjänstgjorde fram till 1942 då Irene Eriksson tog över fram till Margareta Carlström kom 1953.

Vid årsskiftet 1985 försvann Långaryd som postort, tillfälligt vet vi idag, men då skrevs det tex Nyby Skola, 314 02 Hyltebruk på kuverten.

BERTIL MINNS

Text: Bertil Holmén Bild: A. Lindahl 1951, ur boken Bygatan 1973

På bilden syns en sådan stor fotografiapparat med objektivet i ena ändan. Lägg märke till det mörka tygvecket som finns på sidan. Där kunde fotografen trä in armen och därmed komma in i mörkrummet i kameran för att sätta fotopapperet på plats och sedan framkalla kortet.

Mitt första minne av fotografering.

Jag har ett svagt minne av en fotograf på Långaryds marknad - när jag var där åtta år gammal. Enligt mitt minne tror jag att den kringresande fotografen gjorde så här:

Han hade kameran uppställd på stativ och med ett stort, svart tygskynke bakom. De som ville bli fotograferade ställde sig framför kameran och själv dök fotografen med huvudet in under det svarta skynket bakom. Där ställde han in så att bilden blev bra och satte sedan i ett fotopapper i kameran som när kortet togs blev en negativ bild på fotopapperet. I helt mörker under skynket hade han skålar med framkallningsvätskor och fick då fram den negativa bilden. Den satte han sedan framför kameran och fotograferade av på ett annat fotopapper - som nu blev

ett rättvänt kort. Efter framkallning och upphängt till torkning var kortet färdigt.

När jag sedan var tretton år började jag fotografera, framkalla, göra kort och förstoringar. Filmning började med mitt första Vasalopp 1959.

PERSONER VI MINNS

Landstingsmannen Johan Larsson i Nissaryd. Del 1

Text: Bertil Holmén Bilder: Ur böckerna Hylte Bruk 1907 - 2007, Så minns vi gamla Hylte samt privata

Johan Larsson föddes den 24 juni 1866 i Hylte gård Färgaryds församling. Han var son till Lars Nilsson och hans hustru Eva. "Lasse i Hölte" var en framstående jordbrukare och föregångsman. Han var den förste i trakten som köpte en riktig järnplog och även slåttermaskin kom tidigt till gården. Han var också den förste som "vågade" slakta en häst. Det ansågs vara en oren gärning som anförtroddes till så kallade rackare, tattare och hudflängare. Sedan han slaktat hästen fick han öknamnet "Rackare Lasse".

Skoghandlare

Företagsamheten gick i arv till sonen Johan som tidigt visade sig framgångsrik. Han började sin bana som skoghandlare och köpte avverkningsrätten till hela dungar och skogsområde. Ofta gick affärerna lättare med hjälp av lite brännvin. Många affärer gjorde han tillsammans med sin svåger August Johansson i Hallaböke. Min mor fick uppleva hur en sådan affär gick till. Sedan gillade hon inte August i Hallaböke och Johan Larsson. Men man måste också se till nyttan som skoghandlarna gjorde. Bönderna fick pengar för sin skog som tidigare inte hade något värde. Det blev även arbetstillfälle med att skrä bjälkar och skogskörning med häst.

De båda svågrarna verkade också för att den krokiga häradsvägen mellan Hallaböke och Nissaryd skulle rättas. Det blev bara gjort mellan Hallaböke och Skoga, kanske i brist på pengar. Vägsträckan mellan Bexet och Färgaryd, med alla dess skarpa krökar, är numera kulturminnesförklarad och får inte rättas eller byggas om - tiderna förändras-.

Alfred Johansson "Nyström" på 70-årsdagen. Foto: Sture Nykvist

Gårdsköp och jordbruk

År 1896 köpte Johan Larsson gården Nissaryd Mellangård av Karl Svensson. Samma år köpte min farfar vår gård, en av Gallagårdarna och blev närmaste granne. 1904 byggdes en stor fin ladugård. På kvällen den dagen de rest spännena flaggades det och de gick gården runt med sång och musik.

Själva arbetet på gården hade Johan Larsson inte så mycket tid till. Det fick drängar och pigor sköta. Alfred Johansson, Nyström kallades han, varför vet jag inte, kom också till gården 1896 och var förste dräng. Sedan fanns det också en lilledräng – 14-15 år gammal. Alfred ville sätta sig i respekt genom att tukta och nypa lilledrängen. Men när den växt till sig lite fick Alfred sluta med det för att inte få igen.

En sådan lilledräng var Evert Johnsson från Åsen. När han kom upp i 20-årsåldern ville han åka till Amerika. Men han hade inte nog med pengar till biljetten. Han fick låna av Johan Larsson som sa – om det går dåligt för dig så du inte kan betala tillbaka så ska jag inte kräva dina föräldrar – för jag har nog lättare att klara förlusten än de. Johan gillade nog när unga vågade satsa på sin framtid. Lånet kom tillbaka ganska snart från Evert.

Johan arbetade inte i jordbruket men ibland brukade han köra med hästarna. En gång hade han spänt för slåttermaskinen och av någon anledning råkade hästen sparka av skakeln. Min far kom dit för att laga skakeln. – Jag förstår inte, för jag rörde inte honom med piskan – sa Johan. Men Alfred var strålande glad för att det inte var han som hade gjort det och sa – å, du snätte nog faan honom lite.

Om Alfred skulle man kunna skriva en hel bok. Han var en snabb löpare. Det berättas om när hästarna ute på bete inte lät sig tas så sa han – så

Johan Larsson

spring då – sedan sprang han ifatt dem och tog tag i rumpan och kastade sig upp på ryggen. Hur han kunde ta tag i rumpan och svinga sig upp förstår jag inte. Men hoppa upp på ryggen på en häst vet jag själv går mycket lättare när den springer sakta. Det sades också att han kunde bita av "stickespik", två tum långa spikar som användes för att fästa takstickor. När jag som yngling hörde det provade jag på klena spikar och bet märke så de gick av när jag sedan böjde dem. Nog inte så bra för tänderna. Han kunde också dricka skållhett kaffe som han hällde på fatet och blåste lite på. Sedan drack han genom att samtidigt suga in luft som nog kylde.

Lite om hästarna: Min far har berättat att i stalladugården fanns tre hästspiltor och selkammare, vilket han som liten var så imponerad av. "Den stora grå" Grållan, var mycket omtalad och stark. När de med sax släpade ut virke kunde "halva skogen följa med". Den fick gå i hårt arbete i skogen på dagen och på kvällar och nätter var den spänd för trillan när Johan Larsson var och handlade skog.

Familj

År 1898 gifte Johan Larsson sig med Emma Nilsdotter från Färgaryd. De fick två barn, Anna född 1900 och Erik 1905.

Det var nog meningen att Anna

Fortsätter på nästa sida.

Fortsättning från föregående sida

Emma och Johan Larsson

skulle bli gift med en präst så pojkarna i byn hade inte en tanke på att fria till henne, sade min far som var i passande ålder. Hon blev inte gift med en präst. Hon gifte sig med ”Pepparknallen” Ernst Andersson som varit gift tidigare och hade barn. Det berättas att när han friade cyklade han på lördagskvällen förbi huset och lade sig i vägdiket och väntade. När alla i huset lagt sig och det lugnade av blinkade Anna med en lampa att nu kunde han komma in. Han var inte så lång så drängarna passade på att lyfta upp hans cykelsadel så högt det gick och drog åt med en stor skiftnyckel.

Anna och Ernst gifte sig och det blev ett lyckligt äktenskap med många barn. Ernst Andersson hade sin affär vid stationen i Hyltebruk. Han hade avtal att få sälja all cement till bruket ända till den stora utbyggnaden 1971. Avtalet fick då dyrt lösas ut.

Tillsammans med grannen August Andersson köpte Johan Larsson tidigt en självbindare som August kallade ”Malmöpigan”. Detta för att den var köpt i Malmö och ersatte två pigor som annars skulle binda säden. Om Malmöpigan berättade Johans dotter Anna vid en videointervju som jag gjorde när hon var 90 år. Hon berättade också att sista husförhöret med mat hölls hos dom 1930 eller 31. Det började då med elvakaffe, därefter upprop och anteckning i husförhörslängden. Middag halv ett och sedan själva förhöret. Som avslutning eftermiddagskaffe. I fortsättningen blev det kaffe när det började och som avslutning kaffe och en efterrätt, i regel ostkaka.

Anna berättade vidare att på vintern brukade de tillsammans med grannbarnen åka kälke nedför rännesbryggan och ibland på en stor arbetskälke nedför backen vid vår ladugård. Det var på söndagarna de åkte, men blev tillsagda att det inte var lämpligt att åka kälke när det var söndagen ”första Bönadagen”. En vinter var det så mycket snö så de måste skotta Nissastigen för hand. Då kom en bil och föraren svor och domderade för att vägen inte var öppen – svärj inte så förbannat – sa Alfred – vi är nyläsare allesammans och nu ska vi in och läsa ”vanjeliet” (evangeliet).

Anna Andersson f. Larsson 90 år.
Foto: Bertil Holmén

Fortsättning följer i Sockenbudet nummer 37.

Våren i klass ett, del 2

Text: Iris van der Kruijssen - Witte

På våren kommer fåglarna tillbaka.
Och sjunger dom
Och så kommer påskharen.
Och gömmer choklad ägg
Och löven faller.

// Julia

På våren blir det varmt. Det kommer tillbaka fåglar.
Lägga ägg. Påskharen. Kajsa släpper ut djuren. Fåglar sjunger.
Gömmer choklad ägg.

// My

Fåglarna kommer till baka på våren.
Och sjunger och lägga ägg.
Blommor kommer till baka.
Naturen blir grön.
Och så kommer påskharen.

// Lawa

Våren
På vinter är kallt.
På våren blir det varmare. Äggen är i fågelbo. Löv kommer på trädet.
Jag plockar ägg.

// Sanjin

På våren fins maskros.
På våren blir löven gröna.
På våren är påsken.
På våren blir buskar gröna.

// Moa

30 år sedan världens största släktmöte

Text: Birgitta Holmén

Den 5 maj är det 30 år sedan världens största släktmöte hölls här i Långaryd. Då samlades ättlingar efter länsmannen Anders Jönsson och hans hustru Ingrid Nilsdotter i och vid Långaryds kyrka.

På plats fanns givetvis släktens huvudman Per Andersson som genomfört det enorma forskningsarbetet. Han kunde glädja sig åt en fantastisk uppslutning med släktingar från hela landet, det övriga Norden och från Italien, Irland och USA.

Visst hade vi förväntat oss att många skulle komma, men att intresset var så stort hade vi inte kunnat drömma om. Själv minns jag när jag stod där vid grinden till kyrkogården och med skräckblandad förtjusning såg den enorma raden av bilar. Det rapporterades att kön sträckte sig långt ut på Nissastigen. Vad har vi ställt till med – hur skall vi reda ut det här – var tankarna som for genom mitt huvud.

Men på något sätt gick det. Långarydsborna ställde upp för sin bygd. Hur många gäster som var på plats, där vid Långaryds kyrka denna eftermiddag, vet vi inte. Men vi genomförde en registrering av de som var släktingar i rakt nedstigande led till Anders och Ingrid. Den visade en summa på 2 510. Sedan tillkom en del andra som var befryndade med dem på olika sätt, och så lite nyfikna förstås.

Högmässan i kyrkan leddes av kontraktsprosten Björn Berggren som aldrig hade upplevt en så välfylld kyrka. Det satt folk överallt där det var möjligt, själv satt jag på golvet i koret. Många fick följa programmet genom högtalare i församlingshemmet och ute på kyrkogården. Efter högmässan berättade Per Andersson om sin forskning och därpå följde fotografering i Prästgårdens trädgård.

Så behövde man lite tid till att få sig lite i magen och tid till att försöka bekanta sig med nära och avlägsna släktingar, som det ju fanns mängder av. Många tog också tillfället i akt att bekanta sig med bygden.

En musikgudstjänst avslutade dagen som för många blev oförglömlig. Dagen resulterade i två Guinnesrekord, dels som världens största släktmöte och dels som världens största utredda släkt. En insamling till en grundplåt för en minnessten över släktens ursprung och släktdagen genomfördes. Minnesstenen restes vid ett lite mindre släktmöte 1999. Både den, kyrkan och ett tiotal andra gravstenar är numera försedda med Q-R koder som kan avläsas med telefonen och ger dig en berättelse på platsen.

I boken, Glimtar ur Långaryds historia del.3 sid.214, finns en utförligare skildring av släktmötet och släkten författad av Per Andersson.

Ännu en HNJ-vagn till Landeryds Järnvägsmuseum

Text: Redaktionen

Landeryds Järnvägsmuseum (LJM) har införskaffat ytterligare en vagn från före detta Halmstad-Nässjö Järnvägar (HNJ) till fordonssamlingen i Landeryds lokstall. Det rör sig om en tvåaxlig, täckt godsvagn – en så kallad finka – som är cirka 120 år gammal.

På fackspråk heter vagnen HNJ 389, sedermera SJ Gm 2783 och har kommit till Landeryd efter ett köpeavtal med Statens maritima och transporthistoriska museer, läs Järnvägsmuseet i Gävle. Den är byggd av Atlas i Stockholm år 1900 och slutade som bangårdsvagn hos SJ.

– Vi har erbjudits vagnen på förmånliga villkor, vilket vi är glada för inte minst med tanke på ett antalet bevarade järnvägsfordon från HNJ är mycket få. Nu ska vagnen renoveras i musealt lämplig omfattning, säger LJM:s ordförande Per-Yngve Bengtsson.

HNJ 389 byggdes av Atlas verkstäder i Stockholm år 1900 och lär ha slopats redan 1952. Den stod många år i Emmaboda innan Järnvägsmuseet i Gävle tog hand om den. Foto: Henrik Reuterdahl/Järnvägsmuseet, Gävle.

Tre HNJ-vagnar

Med nyförvärvet har LJM nu tre före detta HNJ-vagnar i sin fordonssamling. Utöver ”nya” HNJ 389 ytterligare en liknande finka som just nu genomgår renovering, samt en fyraxlig boggivagn med teakklädsel (HNJ DFo 26/SJ So6 3877) byggd 1895 och med ett brokigt förflutet bland annat som postvagn på HNJ och utställningsvagn hos SJ. Ingen av vagnarna är i dagsläget tänkta att sättas i trafik, men kan vid olika tillfällen – och vackert väder! – dras ut i dagsljuset, till exempel under Tågdagarna.

– Boggivagnen står sist i renoveringskön men har potential att åter bli en riktig pärla. Vagnarnas interiörer kan med belysning användas som enkla utställningsytor för allehanda järnvägsanknutet som foton, affischer, handböcker och diverse tjänsteföremål varför själva lokstallets inre kan bevaras som det är. Det här är i alla fall en idé som vi har, fortsätter Per-Yngve Bengtsson.

Ekonomiskt stöd

LJM har erhållit ekonomiskt stöd till renoveringen av HNJ-vagnarna. I de två första fallen 150 000 kr genom Bygdens bank-medel från Södra Hestra Sparbank och när det gäller den nu aktuella vagnen 74 000 kr i kulturarvsbidrag från Riksantikvarieämbetet. Denna summa täcker kostnaden för lastbilstransporten från Gävle, stålbearbetning, virkeskostnader, ny takduk, färg med mera.

– Den här uppställningen såväl från lokalt som statligt håll när det gäller att bevara minnet av ett av landets främsta enskilda järnvägsföretag, HNJ, känns uppmuntrande. Vår förenings ambition är att matcha detta med att successivt kunna erbjuda ett allt intressantare järnvägsmuseum med kringmiljö som speglar Landeryds långa järnvägshistoria. En utveckling av museet, Tågdagarna och Landeryds stations klassning som statligt byggnadsminne, kan förhoppningsvis bidra till en växande besöksnäring i Hylte kommun, säger Per-Yngve Bengtsson.

Till minne av Hans Evaldsson

Text: Per-Yngve Bengtsson Bild: Isabel Bark, HP

I början januari nåddes vi av det dystra budskapet att en av Landeryds Järnvägsmuseums mest aktiva och initiativrika medlemmar, Hans Evaldsson, avlidit. Med sin bakgrund som maskinreparatör på Stora Enso och allmänna händighet vad gäller bl a svetsning och snickeri, var Hans Evaldsson sedan många år en ovärderlig tillgång i museiföreningens arbete. Detta tillsammans med ett hjälpsamt sinnelag och en vilja att alltid ställa upp, innebär att Hans Evaldsson kommer att vara djupt saknad i vår verksamhet, inte minst när det gäller underhållet av lokstallets lok och vagnar.

Vi minns honom med värme och tacksamhet.

30 ÅR
I
TORUP

Ögonkontakten

En del av Klarsynt i Torup AB

Se våra specifika öppettider
kommande storhelger

ogonkontakten.se

Årets företagare i Hylte

Nu har vi börjat med vår jurygrup igen och vi behöver er hjälp var med och nominera.

Årets Företagare har delats ut i drygt 20 år på lokal och regional nivå. Sedan 2007 koras även Årets Företagare i Sverige. Utmärkelsen ges till en företagare som visat prov på att vara extra kreativ och företagsam, och som fungerar som en inspirationskälla och förebild för andra företagare.

Du kan även nominera
Årets Möjliggörare
Årets unga företagare
Årets Butik

https://www.foretagarna.se/nyheter/halland/2021/februari/arets-foretagare-i-hylte/

Butik Paletti

Vi har alltid öppna dörrar och vill ni inte gå in så expedierar vi er i dörren. Vi är alltid få i butiken och ni kan även besöka oss innan öppettid, ring oss så bokar vi en tid för just dig.
Och såklart kan ni beställa på www.butikpaletti.se
vi levererar gärna hem till er inom rimliga avstånd.

TA HAND OM ER!

Ni har väl inte missat Palettis Skafferi och nedervåning i Unnaryd?

Du hittar garanterat det goda till helgens middag eller den perfekta gå-bort-gåvan!

Öppettider:
Mars: Fre 13-18 och lör 11-14
April: Ons, tor, fre 13-18 och lör 11-14

Röda Längan, Torget 4, Unnaryd **VARMT VÄLKOMNA!** Butik Paletti

---

RUNEMYRS
LOTS & ALLTJÄNST AB
LÅNGARYD
Tel./Fax 0371-460 61 • Mobil. 070-684 60 51

Tak- och fasadtvätt, trädgårdstjänster, liftuthyrning, gravstenstvätt, förankring och dubbning av gravstenar.

BYGG JOHAN
070-679 61 60

Johan Hagström
070 679 61 60

info@byggjohanab.se
www. byggjohanab.se

ESON COMFORT
NO 1 in Patientcomfort

Ett litet familjeföretag från Landeryd, som genom egna innovativa medicintekniska lösningar, blivit en viktig förutsättning för Europas akutsjukvård!

IDÉ-Möbler i Landeryd AB
Centrumvägen 7
SE-314 94 LANDERYD
info@esoncomfort.se
www.esoncomfort.se

LANDERYDS MEKANISKA

TUSEN TACK TILL ER.
NEJ, FÖRRESTEN:
20 MILJONER TACK.

Under 2018 har ni medlemmar skänkt mer än 20 miljoner kronor till biståndsorganisationerna We Effect och Vi-skogen.

Fortsätt tänka och göra gott, så siktar vi mot nya insamlingsrekord under 2019.

Läs mer på coop.se

WE EFFECT | VI-SKOGEN

HYLTEBRUK • TORUP • UNNARYD

coop

LUNDBERGS

Mattias Lundberg
tel. 0371 - 460 00
epost. kontakt@lundbergstaxi.se
Följ oss på Facebook:
www.facebook.com/Lundbergstaxi

Bendex
-Engagemang som berör

Linnås Snickar'n
Byggservice
Göran Carlsson
Skolvägen 3, 314 94 Landeryd, 070-201 54 07

Carlssons Elektriska
www.pcel.se

Tillsammans.
För all tid.

Vi tror på kraften i att vara en del av något större. Kraften i att jobba tillsammans, både i det stora och i det lilla. För att hålla Sverige livskraftigt och hållbart, till nytta för alla. Så har vi alltid tänkt och så kommer vi alltid att tänka.

Södra Hestra Sparbank

Bygdens bank sedan 1874.

Som fristående sparbank

- **har vi en stark lokal närvaro**
- **har vi en hög och personlig servicegrad**
- **återinvesteras vårt överskott i bygden**
- **har vi inga externa aktieägare som kräver avkastning på sina pengar**
- **har vi tillgång till ett internationellt nätverk av service och tjänster**

Därmed kan vi idag och för lång tid framöver vara den bästa banken för bygdens invånare, företag och föreningar!

SOCKENBUDET - Sponsorer
SALONG DUO
SÖDRA HESTRA SPARBANK
RUNEMYRS
ESON COMFORT
ESSKÅ METALL
BYGG JOHAN

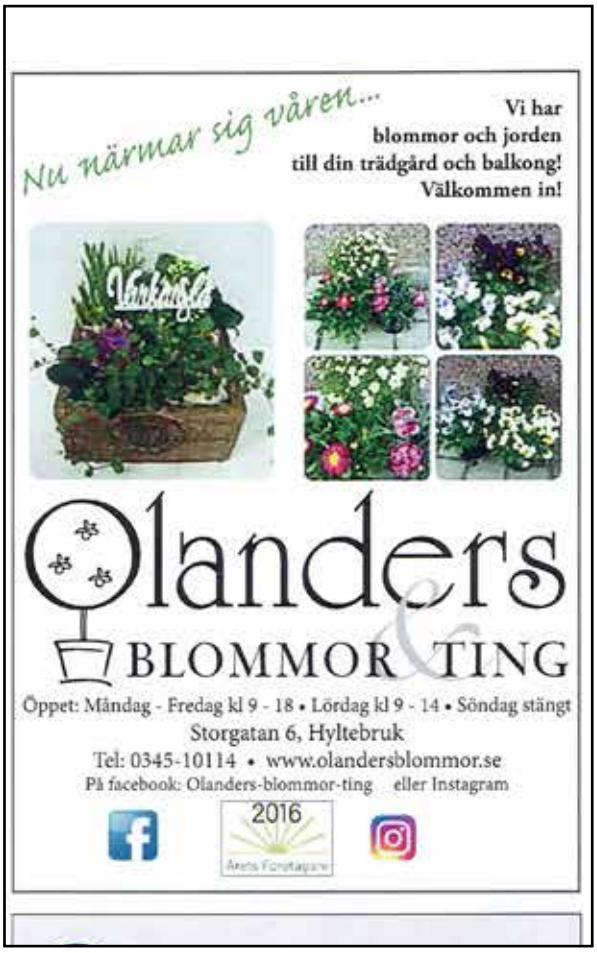

VJ Vilt Nissaryd
Vi tar emot och styckar ditt fällda vilt.
Vi erbjuder viltkött, korv, hamburgare rökning och grillning.

Följ oss gärna på Facebook
Telefon Henrik 073-507 79 82

NTO-Gårdens vänner

Vill du stödja NTO-Gården i Långaryd är du välkommen med ett bidrag. Föreningen har startat en grupp för dem som vill stödja utan att bli medlem fullt ut.

NTO-Gårdens vänner har i skrivande stund 10 medlemmar och vill du bli en av dem som får inbjudningar och blir särskilt viktig för föreningens fortlevnad kan du Swisha 100 kr till 123 673 53 77 ange ditt namn eller Bankgiro 945-4539.
Tack för ditt stöd!

OBS NYTT SWISHNUMMER!

TACK
till alla som ställt upp och hjälpt till under året som gått.

// Nyarps Bygdegård

FOTTERAPEUT
MONIKA ALBRECHT

Mottagning på
Pensevägen 13B i Hyltebruk.

Ring för tidsbokning
eller mer information.
0345 - 172 52 eller 0730 - 44 67 65

Gör även hembesök

TACK
Vi vill tacka er som spolade och skottade gamla tennisbanan i Landeryd så att vi kunde åka skridskor!

// Linnås Fritids, Landeryds skola och föräldrar i byn.

NTO - lokalen uthyres
Nu behöver vi träffas i större lokaler.
Vill du hyra NTO till barnkalas?

Gott om plats till en billig peng!

Hör av dig med bokning till:
Magdalena 070-6420979